

Monumentnummer*: 521894

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **10 augustus 2001**
Kadaster deel/nr **82918/50**

Woonplaats* **Oud-Beijerland**   *Gemeente** **Hoeksche Waard**   *Provincie** **Zuid-Holland**

Locatiennaam **Oud-Beijerland**   *Locatieomschrijving*

Kadastrale gemeente* **Oud-Beijerland**   *Sectie** **D**   *Kadastraal object**   *Appartement aanduiding*   *Grondperceel* **5941**

*Omschrijving***

Inleiding

KANTONGERECHT, gebouwd in 1880-1882 in een aan het Eclecticisme verwante bouwstijl naar ontwerp van J.F. Metzelaar (1818-1897), rijksbouwmeester voor gevangenissen en rechtsgebouwen (1870-1886). Het betreft een ontwerp dat voor het eerst werd toegepast in Hilversum (1879), en verder onder meer in Ommen, Geldermalsen en Zuidhorn. Het vrijstaande gerechtsgebouw is in 1956 inwendig verbouwd. Het gebouw heeft nog steeds de oorspronkelijke functie.

Omschrijving

Het vanuit een rechthoekige plattegrond in baksteen en kalkzandsteen opgetrokken kantongerecht bestaat uit twee bouwlagen onder een met Hollandse pannen gedekt zadeldak met de noklijn parallel aan de voorgevel. De vijf assen tellende, vrijwel symmetrische voorgevel wordt vertikaal geleed door zes pilasters en verlevendigd door accenten van grijze kalkzandsteen en gepleisterde details. De voorgevel bevat getoogde gevelopeningen op de begane grond en rondboogvensters op de verdieping. Alle vensters zijn voorzien van dagkanten met kwarthol- en kraalprofielen en van hardstenen onderdorpels.

De entree bevindt zich in de voorgevel in de linker as. De dubbele paneeldeur staat tussen een hardstenen stoepje, een kalf met opschrift 'KANTONGERECHT' en een tweedelig bovenlicht. De vier vensters rechts bevatten zesruits schuiframen onder strekken met

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

getoogde onderrand en aangesmeerde aanzetstenen en boogstenen. Tussen de beide bouwlagen ligt een hardstenen cordonlijst met afzaat, die wordt onderbroken door de gemetselde pilasters.

De verdiepingvensters bevatten eveneens zesruits ramen en zijn voorzien van rondbogen geaccentueerd door aangesmeerde aanzetstenen en boogstenen. De vensters staan boven terugliggende borstweringen. Boven de vensters smeedijzeren sierankers. De gevel wordt beëindigd door een lijst met kleine kraagstukken aan de onderrand en een reeks consoles, waarop de gootlijst rust. De lisenen worden hier bekroond door grotere gecanneleerde consoles. Uit het midden van het dakschild steekt een gemetselde dakkapel met tuit en schieters, die onder een met Hollandse pannen gedekte steekkap staat en een rondboogvenster bevat.

De linker (zuidoostelijke) kopgevel is een tuitgevel die wordt verlevendigd door speklagen van kalkzandsteen, die over de andere gevels zijn doorgetrokken. De gevel bevat een klein, laag in de eerste bouwlaag staand rechtgesloten venster, op de verdieping een getoogd venster met zesruits schuifraam en op de zolderverdieping een kleiner, eveneens getoogd venster. Ter hoogte van de verdiepingvloeren zijn schieters aan de gevel bevestigd. De geveltop wordt aangezet door kraagstenen en er ligt een vlakke dekljst boven vlechtingen van kalkzandsteen. In de achtergevel staan twee getoogde zesruits vensters op de begane grond en één dito venster op de verdieping. In beide bouwlagen bevindt zich bovendien een klein rechtgesloten venstertje. De vensters staan evenals de overige vensters in het gebouw boven hardstenen onderdorpels. De dakgoot rust op klampen.

De rechter (noordwestelijke) kopgevel is vergelijkbaar met de andere kopgevel, maar bevat bovendien twee vensters op de begane grond. Een klein voorpleintje wordt afgebakend door een gemetseld muurtje met ezelsrug.

Het sobere inwendige van het gebouw is voor een deel in de oorspronkelijke staat bewaard gebleven. Een aantal ruimtes waaronder de wachtkamer bevat nog de originele, binnen profiellijsten staande paneeldeuren. De wanden van de wachtkamer zijn voorzien van lambrizingen met geprofileerde lijsten, een houten kapstok en houten zitbanken met zijvleugels.

Waardering

Het kantongerechtsgebouw is van algemeen belang wegens cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde als gaaf bewaard en representatief voorbeeld van een kantongerecht in Eclectische stijl uit het vierde kwart van de negentiende eeuw, naar een standaardontwerp van rijksbouwmeester J.F. Metzelaar, met een voor de overheidsarchitectuur uit deze periode karakteristieke detaillering en materiaalgebruik.

Hoofdcategorie

Bestuursgebouwen, rechtsgebouwen en overheidsgebouwen

Subcategorie

Gerechtsgebouw(E)

Functie

Kantongerecht

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument